

Univerzita Palackého
v Olomouci

Genius loci...

Tisková zpráva

Za nemocemi dospělých často stojí dětská traumata, zjistil tým vědců z teologické fakulty

Olomouc (15. března 2021) – Vědecký tým z Cyrilometodějské teologické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci se jako jeden z prvních v Čechách a na Slovensku zaměřil na zkoumání toho, zda mohou traumata prožitá v dětství souviset se zdravotním stavem dospělého. Sběru dat se zúčastnil jeden tisíc dospělých obyvatel Slovenské republiky. Časopis International Journal of Environmental Research and Public Health publikoval článek s názvem *Validation and Adaptation of the Slovak Version of the Childhood Trauma Questionnaire* v březnu 2021. Výsledky výzkumu poukazují na důležitost psychoterapie pro medicínu. Tým vedl psychiatr Jozef Hašto.

„Z praxe víme, že lidé, kteří prožili hodně zlého, mívají horší zdraví. Už dávno jsme plánovali, že uděláme na toto téma výzkum na Slovensku a že ho zaměříme právě na vazbu mezi traumaty prožitými v dětství a zdravím člověka v dospělosti. Téma zaujalo prof. Petera Tavelu z teologické fakulty v Olomouci, jeho Institut sociálního zdraví nám tento výzkum umožnil,“ uvedla členka týmu, psychiatrička Natália Kaščáková.

Prvenství při mapování souvislostí

Jde o vůbec první výzkumy tohoto typu zaměřené na výskyt retrospektivně zjišťované traumatizace v dětství u reprezentativního vzorku obyvatel Česka i Slovenska. Výzkum stále pokračuje. V současnosti se vědci zaměřují na sběr dat od lidí, kteří trpí depresemi, úzkostnými poruchami nebo některou z forem závislosti.

Z průzkumu plyne, že výskyt jednotlivých forem týrání, zneužívání a zanedbávání v dětství je rozsáhlý: emocionální zanedbávání se potvrdilo u 48,1 % respondentů, fyzické zanedbávání u 35,8 %, emoční týrání u 15,8 % a fyzické týrání u 11,0 % participantů. Sexuální zneužívání uvádělo 9,0 % respondentů.

Lidé, kteří byli v dětském věku vystaveni násilí a zanedbávání, jsou v dospělosti náchylnější k nemocem. Riziko, že je v dospělosti ohroží hypertenze, ischemická choroba srdce, cukrovka, kožní choroby, alergie, úzkosti a deprese, je u těchto lidí čtyřnásobně vyšší.

Lékařům: pacient má svou minulost zapsanou v nervovém systému

Studie navazující na výzkum chce veřejnost informovat o prokázaném vztahu mezi nešťastným dětstvím a zdravím v dospělosti. *„Nechtěli jsme výsledky výzkumu „jen“ publikovat v zahraničních časopisech, ke kterým se běžný smrtelník nedostane. Chceme, aby se s nimi seznámili především budoucí lékaři. Aby věděli, že neléčí pouze konkrétní onemocnění, ale že k nim přichází člověk-pacient, který má svou minulost, a tu má zapsanou ve svém nervovém systému. Víme, že lékaři mají na vyšetření málo času, ale je nutné, aby kvalitní obvodní lékaři či specialisté vnímali svého pacienta v širším kontextu,“* řekla Kaščáková.

Včasná pomoc a terapeutické programy

Další analýzy, přednesené na odborných fórech, poukazují na souvislost mezi traumatizací v dětství a horším zdravím a výskytem psychopatologie v dospělosti. „*Naším cílem je diskutovat s odbornou i laickou veřejností tak, aby se společnost na tuto problematiku zaměřila. Je nutné, aby začaly vznikat preventivní a terapeutické programy. Nyní jsme se dotazovali dospělých, do budoucna bychom se ale rádi zaměřili na zjišťování problematiky přímo u dětí, na školách. Aby se dětem, které zažívají násilí v rodinách, dostalo včasné pomoci. Bylo by užitečné vzdělávat v této oblasti pedagogy, aby projevy traumatizace u dětí uměli rozpoznat,*“ dodala Kaščáková.

Infobox:

První výzkumy se uskutečnily v roce 2014 a 2016 v ČR, v roce 2019 pokračovaly na Slovensku. Publikovaný článek vznikl jako výstup projektu Traumatizace v dětství a zdraví v dospělosti, který realizoval Institut sociálního zdraví při CMTF UP ve spolupráci s organizací Pro mente sana Bratislava a Národním koordinačním střediskem pro řešení problematiky násilí na dětech při MPSVaR na Slovensku.

Studie se věnuje psychometrickým vlastnostem (validaci) slovenské verze dotazníku Childhood Trauma Questionnaire. Dotazník CTQ je často využívaný nástroj k posouzení zážitků traumatizace v dětství. Dotazník splnil validační kritéria a jeví se jako vhodná metoda na zhodnocení retrospektivně uváděných zážitků traumatu z dětství u slovenské populace.

Údaje z reprezentativního vzorku obyvatel SR (1018 respondentů) sbírali vyškolení administrátoři z agentury Focus. Na výzkumu se podíleli Natálie Kaščáková, Martina Petříková, Jana Fürstová, Jozef Hašto a Peter Tavel.

Celý článek zde: <https://www.mdpi.com/1660-4601/18/5/2440/pdf>.

Souvislosti mezi traumaty a zdravím zde: <http://www.psychiatria-casopis.sk/psychiatria/archiv-cisel/archiv/obsah-cisla-2-2020/klinicka-studia/traumatizacia-detstve-zdravie-dospelosti.html>

Další články s danou problematikou z výzkumu realizovaném v České republice:

https://www.researchgate.net/publication/326671321_Psychometricka_analyza_ceskej_verze_dotaznika_Trauma_z_detstvi_CTQ_so_sociodemografickymi_rozdielmi_v_traumatizacii_dospelych_obyvatelev_Ceskej_republiky

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7013389/>

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7344657/#!po=1.21951>

Kontakt:

MUDr. Natálie Kaščáková, Ph.D.

E: natalia.kascakova@oushi.upol.cz | T: +421 918 655 113

Univerzita Palackého v Olomouci
Cyrilometodějská teologická fakulta
Institut sociálního zdraví